ՖՈՒՏԲՈԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

Թե որտեղ ու երբ է ծնունդ առել ֆուտբոլը, ճշգրիտ ոչ մեկին հայտնի չէ: Ոտքի գնդակի խաղերը ծանոթ էին դեռևս Հին Արևելքի ժողովուրդներին և լայնորեն տարածված էին անտիկ աշխարհում՝ Հունաստանում և Հռոմում: Գնդակը պետք էր անցկացնել երկու ձողերի արանքով, ընդ որում, մրցակցին խանգարելու համար թույլատրված էին ամենատարբեր հնարքներ: Խաղը հաճույքով դիտող միապետը հաղթողներին պարգևատրում էր նվերներով, իսկ պարտվողներին... ծեծում էին բամբուկե ձողերով:

Հին Հայաստանում ևս «անտարբեր» չեն եղել գնդակով խաղի նկատմամբ: Մեր պատմիչների տեղեկությունների համաձայն, դեռևս մ. թ. ա. առաջին դարում հայերը «զբաղվել են» ոտքի գնդակի հնամենի խաղով:

Անգլիայում միջնադարում լայն տարածված էր ոտքի գնդակի խաղը, որն ինչ-որ միջին տեղ էր գրավում ռեգբիի ու ժամանակակից ֆուտբոլի միջև: Խաղադաշտ էին ծառայում քաղաքների ու գյուղերի փողոցներն ու հրապարակները: Կանոններ, բնական է, չկային, և ֆուտբոլն իրենից ներկայացնում էր սակավ գրավիչ մի տեսարան, ծեծ, արյուն ու կռիվներ: 1313 թ. Էդուարդ 2-րդ թագավորը արգելեց ֆուտբոլը Լոնդոնում, իսկ 1389 թ. Ռիչարդ 2-րդ թագավորը ֆուտբոլ խաղալու համար պատիժներ սահմանեց, ընդհուպ մինչև մահապատիժ: Այդ արգելքը հանվեց միայն 1603 թվականին:

Մինչ 19-րդ դարի սկիզբը անգլիական թիմերում խաղացողների քանակը անսահմանափակ էր, իսկ հանդիպումները հաճախ վեր էին ածվում բռնցքամարտի: Շուտով առաջին փորձերն արվեցին խաղը մարզական հունի մեջ դնելու և կանոններ սահմանելու ուղղությամբ: Բայց գործը բարդացավ մի վեճով. ինչպե՞ս խաղալ՝ միայն ոտքերո՞վ, թե՞ նաև ձեռքերով: 1863 թ. հոկտեմբերին Լոնդոնի պանդոկներից մեկում հավաքվեցին բարձրագույն դպրոցների և քոլեջների ֆուտբոլային թիմերի ավագները: Համաձայնության չհասնելով, ոտքերով և ձեռքերով խաղի կողմնակիցները հեռացան ժողովից ու կազմակերպեցին «ֆուտբոլ-ռեգբի» լիգան: Իսկ «մաքուր» ֆուտբոլի [illegible] կողմնակիցները հենց այդտեղ մշակեցին «ֆուտբոլ ասոսիեյշն» խաղի 13 կանոնները:

1863 թ. դեկտեմբերին այդ կանոններն հրապարակվեցին լրագրերում և հետագայում համընդհանուր ճանաչում ստացան: Այդպես ծնվեց ժամանակակից ֆուտբոլը: Շուտով «ֆուտբոլ-ռեգբին» կորցրեց իր անվան առաջին կեսը և սկսեց կոչվել պարզապես «ռեգբի», իսկ «ֆուտբոլ ասոսիեյշնը»՝ «ֆուտբոլ»:

Ֆուտբոլը [illegible] ամենատարածված [illegible] աշխարհում է դարձել [illegible] ամենահասարակական ու սիրված խաղերից մեկը: Ներկայումս նա միլիոնավոր երկրպագուներ ունի աշխարհի բոլոր ծայրերում:

СОСТАВЫ КОМАНД

«ЗАРЯ»

1.	Князев Николай	1955	20	—
2.	Шевлюк Валерий	1948	83	8
3.	Малыгин Владимир	1948	227	1
4.	Игнатенко Александр	1951	103	6
5.	Рабочий Юрий	1949	101	6
6.	Сорокалет Александр	1957	66	2
7.	Кузнецов Виктор	1949	311	39
8.	Иванов Александр	1959	23	3
9.	Колесников Юрий	1956	59	11
10.	Куксов Анатолий	1949	303	41
11.	Заваров Александр	1961	15	7

Начальник команды — **В. Самко.**
Старший тренер — м. с. **Ю. Захаров.**
Тренер — м. с. **А. Шакун.**

«АРАРАТ»

1.	Васильев Владимир	1953	17	—
2.	Петросян Самвел	1954	101	5
3.	Саркисян Армен	1953	153	1
4.	Хачатрян Ашот	1959	42	—
5.	Моисеесян Артем	1954	78	—
6.	Погосян Самвел	1960	12	—
7.	Бондаренко Сергей	1948	330	32
8.	Оганесян Хорен	1955	131	28
9.	Касабоглян Самвел	1956	22	6
10.	Меликян Бабкен	1960	41	5
11.	Сланян Ашот	1958	49	10

Начальник команды—засл. тренер Арм. ССР **Р. Ехшатян.**
Ст. тренер—засл. тренер РСФСР, м. с. **И. Беца.**
Тренер—засл. тренер Арм. ССР, м. с. **Г. Хачманукян.**

Примечание: В первой колонке — год рождения футболистов, во второй — количество матчей, проведенных ими в высшей лиге, в третьей — количество забитых мячей.

О возможных изменениях в составах команд будет объявлено по радио стадиона и на световом табло.

Игру судит судья всесоюзной категории **Э. Азим-заде.** Ему помогают судьи республиканской категории **А. Нагибеков** и **Р. Адигезалов** (все—Баку).

Пресс-бюро Центрального стадиона «Раздан».
Ответственный за выпуск — М. Назарян.

Цена 08 коп.

ВФ 09102 Заказ 863 Тираж 3400

Ереван, типография № 2, ул. Теряна, 44.

football.lg.ua

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СТАДИОН «РАЗДАН»

ՍՍՀՄ 42-ՐԴ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱՐԱՐԱՏ» — «ԶԱՐՅԱ»
(ԵՐԵՎԱՆ) (ՎՈՐՈՇԻԼՈՎԳՐԱԴ)

„АРАРАТ“—„ЗАРЯ“
(ЕРЕВАН) (ВОРОШИЛОВГРАД)

football.lg.ua football.lg.ua

ՍԿԻԶԲԸ ԺԱՄԸ 19-ԻՆ
НАЧАЛО В 19 ЧАС.

«ԱՐԾԱԹԵ» ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Վերջերս Ճապոնիայում անցկացվեց երիտասարդ ֆուտբոլիստների (մինչև 19 տարեկաններ) աշխարհի երկրորդ առաջնությունը։ Ինչպես հայտնի է, առաջինը տեղի էր ունեցել երկու տարի առաջ, Թունիսում, որտեղ ՍՍՀՄ հավաքականը նվաճեց ոսկե մեդալները։ Ճապոնիայում սովետական ֆուտբոլիստները բավարարվեցին «արծաթով»։ Հաջողությամբ հաղթահարելով բոլոր արգելքները, եզրափակիչում 1:3 հաշվով զիջեցին Արգենտինայի թիմին, որը ղեկավարում էր մեծահասակների միջև աշխարհի 1978 թ. չեմպիոն Արգենտինայի հավաքականի մարզիչ Լուիս Մենոտին։ Այնուամենայնիվ, ՍՍՀՄ հավաքականը խաղը շատ լավ տպավորություն թողեց մասնագետների վրա։ «Արծաթե» հաջողությունում իր ներդրումն ունեցավ նաև «Արարատի» կենտրոնական պաշտպան Աշոտ Խաչատրյանը։ Նա հայ ֆուտբոլիստներից առաջինն է, որ դառնում է աշխարհի առաջնության մրցանակակիր։

Ворошиловградская «Заря»

Ворошиловградская «Заря» одна из сильнейших команд Украины. Основана в 1938 году.

Значительную роль в становлении коллектива сыграл приход в клуб известного тренера К. Бескова. Под его руководством молодой коллектив включился в борьбу за выход в высшую лигу. В 1966 г. «Заря» завоевала это право (команду тренировал Е. Горянский).

В 1971 году, когда команда заняла четвертое место в высшей лиге, для многих это казалось неожиданностью. Но в следующем году «Заря» подтвердила свой класс: ровно пройдя весь сезон, она впервые завоевала титул чемпиона Советского Союза. В команде чемпионов не было «звезд», но был сплоченный коллектив, который отличался высокой игровой дисциплиной, волевыми качествами, высоким чувством ответственности, умением бороться до конца.

В розыгрыше кубка СССР «Заря» дважды сумела выйти в финал, но завоевать почетный приз ей так и не удалось. В 1974 г. она проиграла киевским динамовцам, а в 1975-ом кубок уступила «Арарату».

«Заря» один из интересных клубов страны. Его отличают широкие маневренные действия, склонность к атакующей и мягкой игре.

В разные годы в команде играли известные мастера кожаного мяча О. Сергеев, А. Журавлев, В. Семенов, С. Кузнецов, В. Галустов, В. Онищенко и другие.

Встречи «Арарата» с «Зарей» всегда проходят в содержательной, зрелищной борьбе. В очередном туре соперники померятся силами в 26-ой раз.

«ՏՐՈՒԴ» ԹԵՐԹԻ ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐՆԵՐԸ

1958 թվականին «Տրուդ» թերթը մրցանակ սահմանեց ֆուտբոլի ՍՍՀՄ առաջնության լավագույն ռմբարկուի համար։ Ահա թե ովքեր են տիրացել այդ պատվավոր մրցանակին։

1958 թ.՝ Ա. Իլյին, 1959 թ.՝ Զ. Կալոև, 1960 թ.՝ Գ. Գուսարով և Զ. Կալոև, 1961 թ.՝ Գ. Գուսարով, 1962 թ.՝ Է. Մարգարով և Յու. Սևիդով, 1963 թ.՝ Օ. Կոպաև, 1964 թ.՝ Վ. Ֆեդոտով, 1965 թ.՝ Օ. Կոպաև, 1966 թ.՝ Ի. Դաթունաշվիլի, 1967 թ.՝ Մ. Մուստիգին, 1968 թ.՝ Բ. Աբդուռահիմով և Գ. Գավաշելի, 1969 թ.՝ Ն. Օսյանին, 1970 թ.՝ Գ. Նոդիա, 1971 թ.՝ Է. Մալոֆեև, 1972, 1973, 1974, 1975 թթ.՝ Օ. Բլոխին, 1976 թ.՝ Ա. Անդրեասյան (գարնանային առաջնություն) և Ա. Մարկին (աշնանը), 1977 թ.՝ Օ. Բլոխին, 1978 թ.՝ Գ. Յարցև։

Ինչպես տեսնում եք, լավագույններից լավագույնը Կիևի «Դինամոյի» հարձակվող Օլեգ Բլոխինն է, որը 5 անգամ արժանացել է «Տրուդ» թերթի մրցանակին։

Ներկայումս առաջնությունում ռմբարկուների ցուցակը վստահորեն գլխավորում է Դոնեցկի «Շախտյորի» կենտրոնական Վիտալի Ստարուխինը, որն այսօրվա դրությամբ մրցակիցների դարպաս[illegible] 19 գնդակ։ Այնուհետև գալիս են Յու. Չեսնոկովը (13), Գ. Յարցևը և Վ. Կազաչենոկը (12-ական)։

26-ՐԴ ՏՈՒՐՈՒՄ

Ֆուտբոլի ՍՍՀՄ առաջնության հերթական՝ 26-րդ տուրում միմյանց հետ կհանդիպեն հետևյալ թիմերը.

«Լոկոմոտիվ» — «Դինամո» Մն.
«Կայրատ» — «Դինամո» Թ.
«Պախտակոր» — «Չեռնոմորեց»
«Նեֆչի» — ԲՍԱ
«Արարատ» — «Զարյա»
«Դինամո» Կ. — «Սպարտակ»
«Դինամո» Մ. — «Շախտյոր»
«Կռիլյա սովետով» — «Տորպեդո»
ԲԿՍԱ — «Զենիթ»

ԻՆՉՊԵՍ ԵՆ ԽԱՂԱՑԵԼ

«Արարատը» և «Զարյան» բարձրագույն խմբում միմյանց հետ հանդիպել են 25 անգամ։ Ահա թե ինչպես են ավարտվել այդ խաղերը.

1967 թ.	1:1,	2:0
1968 թ.	3:0,	0:1
1969 թ.	1:0,	0:2
1970 թ.	0:1,	0:1
1971 թ.	2:1,	0:0
1972 թ.	1:2,	0:4
1973 թ.	1:1,	1:0
1974 թ.	4:2,	0:1
1975 թ.	2:0,	1:0
1976 թ.	1:0,	0:1
1977 թ.	2:0,	2:2
1978 թ.	0:1,	2:2
1979 թ.	1:1,	?

По поводу талисманов...

Впервые талисман мирового футбольного чемпионата был предложен англичанами—львенок Вилли—в 1966 году. Понравилось. В Мексике в 1975 г. был Хуанито, в ФРГ—74 его сменили Тип и Тап, в Аргентине—78 всеобщее внимание привлек Гаучито.

Шутливым символом предстоящего в 1982 году в Испании очередного первенства мира, как уже сообщалось, стал Наранхито («Апельсинчик»). Он уже получил официальное утверждение со стороны Оргкомитета, но, тем не менее, в его адрес со всех сторон летят критические стрелы. Одни считают, что это изображение чересчур гротескно, другие утверждают, что рисунок выбран нетипичный для Испании.

На страницах газеты «Дон Балон» развернулась публичная полемика, многие из участников которой сходятся в том, что талисман мирового чемпионата—82 должен символизировать либо солнце и детвору, либо бой быков. Короче говоря, судьба «новорожденного» Наранхито все еще неизвестна...

ՀԱՐՑ ՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

1. — Իրավունք կա՞, արդյոք, փոխարինված ֆուտբոլիստին փոխարինել մեկ ուրիշով կամ փոխարինվածին նորից դաշտ մտցնել։

— Պաշտոնական խաղերի ժամանակ փոխարինված ֆուտբոլիստին կարելի է փոխարինել մեկ այլ խաղացողով, եթե փոխարինումների սահմանված քանակը թույլ է տալիս դա։ Իսկ փոխարինված ֆուտբոլիստին նորից դաշտ մտցնել չի թույլատրվում։

2. — Երբ գնդակը դուրս է եկել եզրային գծից, բայց գետնին չի ընկել, իսկ խաղացողը հասցնում է այն դաշտ վերադարձնել, այս դեպքում կշարունակվի՞, արդյոք, խաղը։

— Եթե գնդակն իր լրիվ շրջագծով դուրս է եկել դաշտի սահմաններից, լինի օդում, թե գետնի վրա, ապա խաղն ընդհատվում է։

«ԱՐԱՐԱՏԻ» ՌՄԲԱՐԿՈՒՆԵՐԸ

33 խփված գնդակ 25 խաղում՝ այսպիսին է «Արարատի» ֆուտբոլիստների այսօրվա արդյունքը, որն, ինչ խոսք, բավականին բարձր և հուսադրող ցուցանիշ է։ Մեր թիմի ռմբարկուների ցուցակը գլխավորում է Խորեն Հովհաննիսյանը, որի հաշվին գրանցված է 10 գոլ։ 6-ական գնդակ են խփել Սամվել Ղազարոսյանն ու Աշոտ Սահակյանը, 5՝ Անդրանիկ Խաչատրյանը՝ 3՝ Բարկեն Մելիքյանը, 2՝ Սամվել Պետրոսյանը և 1՝ Հարություն Մխասյանը։

Для вас, коллекционеры!

Любитель футбола курсант одесской мореходной школы В. Войтенко желает обмениваться футбольными материалами и программами футбольных матчей с проживающими в Ереване коллекционерами.

Сообщаем адрес: 270004, гор. Одесса—4, спуск Кангуна, 5. кв. 80 ВОЙТЕНКО Владимиру Анатольевичу.

Игры в октябре

Очередной календарный матч футболисты ереванского «Арарата» проведут 5 октября в Алма-Ате, где будут встречаться с командой «Кайрат». Пять дней спустя ереванцев будут принимать тбилисские динамовцы, а 17-го октября—спартаковцы столицы. Только 22-го октября, почти спустя месяц «Арарат» вновь выступит на «Раздане». В этот день соперниками наших футболистов будут игроки одесского «Черноморца».

Таким образом, в октябре ереванские футболисты проведут 4 игры, три из которых—на выезде.

football.lg.ua